

припустимі. Одним з сучасних та найбільш для користувача з персональним комп'ютером є пакет LINDO (Linear Interactive Discrete Optimizer), що розроблено для вирішення задач лінійного дискретного програмування.

Висновки та напрямки подальших досліджень. Використання запропонованої економіко-математичної моделі дозволить визначити оптимальну кількість та структуру контингенту, що проходить підготовку/перепідготовку у КЗРКП авіатранспортних підприємств на базі профільних ВНЗ. В подальшому необхідно більш детально розглянути механізми забезпечення розвитку кваліфікації персоналу авіатранспортних підприємств.

ЛІТЕРАТУРА

1.Вінюков-Прощенко А.С. Забезпечення економічної стійкості вищого навчального закладу шляхом оптимізації управління ресурсами: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 "Економіка, організація і управління підприємствами"/ А.С. Вінюков-Прощенко. – К., 2006. – 20 с.

2.Маринцева К.В. Применение пакета LINDO в решении задач распределения воздушных судов по авиалиниям [Текст] // Проблеми системного підходу в економіці: Зб. наук пр. – К.: НАУ. 2006. – Вип. 14 – С. 85-92.

3.Юн Г.М., Вінюков-Прощенко А.С., Сулима Л.О. Методичні рекомендації з управління ресурсами вищого навчального закладу [Текст] / Г.М. Юн, Т.Ю. Габрієлова, А.С. Вінюков-Прощенко, Л.О. Сулима – К.: НАУ, 2007 – 44 с.

4.Юн Г.М., Сулима Л.О. Дворівнева модель оцінки ефективності підприємства, що створюється [Текст]/Г.М. Юн, Л.О. Сулима // Проблеми системного підходу в економіці: зб. наук. праць. – К.: НАУ, 2007. – Вип. 22. – С. 11–15.

5.Высоцкая М. Стратегия формирования кадровой политики авиапредприятий Украины: Монография. [Текст] /М.П. Высоцкая – К.НАУ, 2005.152 с.

6.Грішнова О.А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки. Монографія. [Текст] / О.А. Грішнова – К.: Знання, 2001. – 254с.

УДК 338.2

Д.І. Смельянцева

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕРЕЗПОДІЛУ ДОХОДІВ В УКРАЇНІ

Висвітлено питання регулювання державою процесу перерозподілу доходів. Визначено суть, мету та основні проблеми, які виникають у цьому процесі. Окреслено основні напрямки оптимізації у процесі перерозподілу доходів, на які потрібно орієнтуватися за для ефективного розвитку нашої країни.

Ключові слова: держава, доходи, податок, фіскальна та соціальна політика.

Отражен вопрос регулирования государством процесса перераспределения доходов. Определена суть, цель и основные проблемы, которые возникают в ходе этого процесса. Очерчены основные направления оптимизации в процессе

перераспределения доходов, на которые нужно ориентироваться для эффективного развития нашей страны.

Ключевые слова: государство, доходы, налог, фискальная и социальная политика.

The questions of state regulation of the process of income redistribution. Essence, goals and problems that arise in this process. The basic directions of optimization in the redistribution of income, which need to navigate to the effective development of our country.

Key words: state income tax, fiscal and social policies.

Постановка проблеми. Сучасна світова фінансова криза дозволяє проаналізувати найактуальніші проблеми економіки України, які вимагають негайних дій. Ці дії не тільки зможуть зменшити вплив фінансової кризи, але й матимуть позитивні наслідки в розвитку економіки нашої країни на багато років в майбутньому.

Однією з проблем, яка призвела до високих темпів інфляції, жорсткої політики кредитування у комерційних банках та дефіциту державного бюджету, є проблема перерозподілу доходів. Великі соціальні затрати бюджету, незбалансована податкова політика та відсутність ефективних реформ з боку держави в останні роки у цих сферах призвели до катастрофічної ситуації, яка склалася в Україні на даний момент.

На даному етапі розвитку ринкової економіки України необхідно повністю реорганізувати систему перерозподілу доходів, визначити соціальні пріоритети, переробити податкову систему країни. І в першу чергу потрібно зрозуміти, що через величезні витрати державного бюджету, неефективну податкову систему, країна втрачає кожен день інвестиційні ресурси, які б принесли великі прибутки в майбутньому.

Лише за рахунок комплексних реформ у сфері перерозподілу доходів населення Україна може розвинути ринкову економіку своєї країни.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема доходів завжди знаходиться в центрі уваги вчених. Ретроспективний аналіз поглядів на формування доходів і їх вплив на якість життя населення показує, що дослідження цієї проблеми з економічних позицій у плані аналізу походження багатства, причин бідності започаткували такі класики, як У.Петті, Ф.Кене, А.Сміт, Дж.М.Кейнс. Серед українських вчених слід назвати М.Туган-Барановського, В.Навроцького, Є.Слуцького. Особливе значення проблемі доходів і якості життя населення надавалося в межах інституціоналізму, який у повоєнний період був представлений такими відомими економістами, як Дж.К. Гелбрайт, Ф.Перру, Г.Мюрдель. В 70-ті роки відповідними дослідженнями якості життя займались вчені І.Делні, Н.Терлецький, К.Хорнбек, А.Маршалл, Л.Вальрас, С.Кузнець, М.Лоренц та інші автори, які внесли значний вклад в означену тематику.

Активно працюють над проблемами доходів провідні російські вчені Л.І. Абалкін, В.Н. Бобков, С.І. Капустін, Т.А. Заславська. Значний внесок до вирішення теоретичних та практичних аспектів проблеми доходів і їх

перерозподілу в перехідний період в Україні належать О.П. Базилуку, Д.П. Богині, І.К. Бондар, В.М. Гейцю, Г.З. Голеусовій, А.В. Долишньому, Б.Є. Кваснюку, Т.М. Кир'ян, Е.М. Лібановій, І.І. Лукінову, В.Є. Мандебурі, В.М. Новікову, С.І. Пирожкову, А.Х. Ревенку, С.В. Тютюнниковій

У визначенні напрямків розподілу та перерозподілу доходів в країні останнім часом велика увага приділялась соціальному аспекту - «популістським» заявам та діям органів державної влади, обґрунтуванню збільшення видатків бюджету на соціальну сферу. Нажаль така політика призвела до негативних наслідків.

Новим етапом у даній проблемі стало розуміння того, що докорінних змін потребує основа державного втручання у сферу перерозподілу доходів - процедура ухвалення Державного бюджету України, податкова система країни, розподіл соціальних дотацій та пільг.

Українці стверджують, що держава пригнічує їх і так слабе становище. Що збільшення податкового навантаження примушує більшість підприємців приховувати свої доходи. Що податковий тягар в Україні перевищує аналогічні показники розвинених країн світу. Що низькі соціальні виплати менше прожиткового мінімуму, який і так занижений. Законодавці заперечують, наголошуючи на тому, що створили всі умови для розвитку ринкової економіки України. Що збільшення соціальних виплат призведуть до ще більшого дефіциту Державного бюджету.

Всі сходяться в одному - механізм державного втручання в доходи вимагає докорінних змін.

Мета статті. З викладеного вище можна побачити, що нагальною проблемою України є необхідність оптимізації політики перерозподілу доходів в Україні. Докорінних змін потребує податкова політика, політика Національного банку України,

Державне втручання в перерозподіл доходів населення має відповідати концептуальним уявленням про національну безпеку, суспільну мораль, духовні та культурні цінності суспільства.

Викладення основного матеріалу. Перерозподіл доходів у країні спрямований на усунення надмірних відмінностей у рівні доходів, властивих ринковій системі. Тобто, за рахунок спеціальних інструментів держава вилучає частину доходу у найбагатших верств населення, та розподіляє між тими верствами, які не можуть самостійно, тобто пенсіонери, інваліди, тощо. Окрім розподілу реальних грошей, за рахунок системи трансфертів та субсидій, держава може розподіляти доходи на соціальні заходи, соціальні блага, тощо. Наприклад, на безкоштовну медицину, освіту, охорону, які фінансуються з бюджету.

При вільній конкуренції, у ринковому середовищі доходи, що отримуються за рахунок виграшу у конкурентній боротьбі є природнім та справедливим. Але існують і інші верстви населення - непрацездатні,

зубожілі, ті, які не володіють факторами виробництва і не отримують жодних доходів. Справедливий розподіл, що відбувається на ринку, цих людей не обходить - забезпечити такі верстви населення засобами для існування - задача держави.

Терміни «економіка» та «соціальність» завжди будуть антонімами, і те, що з позиції ринкового механізму є нормальним, може порушувати права людини на існування у суспільстві. Тому держава, як гарант соціальних прав людини, вправі втручатися у перерозподіл доходів.

З метою перерозподілу доходів держава розробляє фінансові програми підтримки, що включають виплату допомоги та пенсій, перерозподіл доходів через систему податків та дотацій, регулювання ринкових цін тощо. Основні проблеми, що виникають в процесі перерозподілу доходів в Україні наступні. Бюджети України за останні роки - це соціальні бюджети, або, як їх ще називають, бюджети «проїдання». Величезна кількість грошей бюджету, більше 80%, ідуть на соціальну сферу, хоча могли б приносити прибуток, йти на розвиток економіки країни.

Державні органи, такі, як уряд, парламент, місцеві органи влади, мають скоординувати свої дії для виходу з кризової ситуації. Перші кроки вже зроблені - збільшені комунальні тарифи на опалення, електроенергію, газ до рівня собівартості. Зменшення соціальних витрат приведуть до збільшення інвестиційної частки бюджету. Негайної реакції вимагає і податкова політика. Прийняття Податкового кодексу має поставити крапку в нескінченній кількості нормативних документів, які стосуються податків, та виробити єдину прозору систему оподаткування. На відміну від країн ЄС податкова система України не є інструментом підвищення конкурентоспроможності держави, не сприяє зростанню економічної активності суб'єктів господарювання. Існуюча система формування державних доходів відображає недосконалість перехідної економіки та має переважно фіскальний характер. Ринкове реформування економіки супроводжувалося неодноразовими спробами удосконалити податкову систему шляхом прийняття окремих законодавчих актів, що були недостатньо адекватними стану економіки, характерними рисами якої є структурні диспропорції, наявність значних обсягів тьшових оборотів, платіжна криза [1].

Аналогічно перегляду потребує система податкових пільг. Про це заявив старший економіст Світового банку в Україні Пабло Сааведра під час круглого столу "Оподаткування в Україні: ключові проблеми та шляхи їх усунення" [2].

До основних проблем з пільгами при оподаткуванні підприємств в Україні можна віднести проблеми зі спрощеною системою оподаткування, спеціальні податкові режими, привілеї до ПДВ. У майже всіх країнах світу застосовується знижена ставка ПДВ для деяких груп товарів - дитяче харчування, ліки, тощо. В Україні ж диференціації ставок ПДВ не існує.

Основні шляхи подолання проблем перерозподілу доходів в Україні наступні. Держава може використовувати податки, щоб досягти пропорційності в економічній структурі виробництва та обміну. За допомогою податкової системи можна регулювати також розміщення продуктивних сил, надаючи податкові пільги підприємствам і галузям, які освоюють віддалені або відсталі регіони.

Податки впливають на зміну структури попиту та споживання. Сукупний попит є сумою витрат всіх секторів економіки:

$$A = E = C + I + C + X \quad (1)$$

де: A - сукупний попит;

E - витрати економіки;

C - споживчі витрати;

I – інвестиції;

O - державні закупівлі;

X - чистий експорт.

Формула сукупного доходу має вигляд:

$$Y = C + Z + T, \quad (2)$$

де:

Y - доходи економіки;

Z – заощадження;

T - чисті податки, різниця між податками та трансфертами.

Оскільки в стані рівноваги доходи дорівнюють витратам, то звідси зрозуміло, що:

$$E = V \quad (3)$$

$$C + I + C + X = C + Z + T. \quad (4)$$

Ця рівність називається основною макроекономічною тотожністю.

Щоб вивести з макроекономічної тотожності формулу рівності ін'єкцій і вилучень варто мати на увазі, що в показнику чистого експорту присутня і ін'єкція (тобто експорт, що представляє собою витрати (попит) іноземного сектора на продукцію даної країни, і, отже, частина сукупних витрат, що збільшує потік витрат і доходів) і вилучення (тобто імпорт, що є «витоком» частини сукупного доходу країни в іноземний сектор й, отже, що скорочує внутрішні витрати й відповідно доходи), тому формула рівності ін'єкцій і вилучень має наступний вигляд:

$$I + C + E = Z + T + I. \quad (5)$$

За цією формулою зрозуміло, що податки є вилученням з економіки, вони зменшують кількість інвестицій для розвитку підприємств країни. Наявність податкових пільг, застосування податкових канікул збільшать ін'єкції в економіку, це призведе до збільшення інвестиційних витрат, а це, за ефектом мультиплікатора, призведе до збільшення доходів підприємств, що, в свою чергу, призведе до збільшення доходів домогосподарств, споживчих витрат та сукупного попиту в цілому (див. формулу 1). Це все зумовить

покращення інвестиційної привабливості країни, зростання ділової активності, рівня зарплат, зайнятості, та зменшити тіньову економіку країни. Окрім того, підприємства, що зможуть розширити своє виробництво за рахунок додаткових інвестицій, зможуть в наступних роках заплатити більше податків, що призведе до збільшення сукупних податкових надходжень в довгостроковому періоді. Таким чином зміниться структура споживання загалом. Ефективна фіскальна політика в умовах кризи має будуватися на збільшенні державних закупівель та зменшенні податкового тягаря на економіку. Але не потрібно забувати, що податки беруться державою не просто так, а для надання соціальних благ, забезпечення діяльності державного апарату, тощо. Звичайно, великі податкові пільги призведуть до зростання дефіциту державного бюджету. З цим можливо боротися, якщо застосовувати інші методи наповнення державного бюджету - ті ж облігації внутрішньої державної позики, тощо. Аналогічно, потрібно змінити структуру бюджету, бо багато соціальних благ, які мають бути безкоштовними, не є такими. Деякі верстви населення із задоволенням би користувалися системою медичного страхування, платною середньою освітою, тощо.

Нажаль, економічна політика нашої країни за останні роки не була ефективною. Це призвело до погіршення економічної ситуації в нашій країні та збільшенню чутливості економіки до зовнішніх криз. Лише виважена, обгрунтована політика в сфері державного регулювання економікою може привести до позитивних зрушень в ситуації, що склалася на даний момент.

Висновки. Проаналізувавши сучасний стан політики перерозподілу доходів в Україні можна зробити наступні висновки. Реформи, що здійснюються у країні з приводу перерозподілу доходів, покликані змінити теперішній стан населення та підприємництва в країні. На даний момент процес перерозподілу доходів в Україні має більшу кількість проблем, ніж позитивних тенденцій. негайного втручання потребує Податкова система України. Потрібно переробити як систему податків, так і систему податкових пільг, зменшивши податкове навантаження на підприємства, але тільки для тих, які дійсно потребують цього, а це намагаються ухилитися від оподаткування. Податкова система України має спиратися на досвід країн як з розвинутою ринковою економікою, так і з перехідною, а також урахувати стан вітчизняної економіки. Аналогічно перегляду вимагає система соціальних благ, які іноді не настільки безкоштовні, як мають бути. Зменшуючи витрати державного бюджету можна отримати величезні інвестиційні ресурси, яких потребують підприємства України, і не тільки приватні, але й державні, які при гідному рівні забезпечення зараз в довгостроковому періоді зможуть приносити прибутки. Україна має обрати шлях золотієї середини, але обов'язково спираючись на наукові здобутки провідних економістів держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція реформування податкової системи України [Текст] / Розпорядження Кабінету міністрів України від 19 лютого 2007 року.

2. Сколотяний Ю.. Реформування податків в Україні: непочате поле роботи [Текст] / Ю. Сколотяний, В. Пасочник // Дзеркало тижня. - 2010. № 14(794), 10—16 квітн

УДК 336.144:334

В.Ю. Радзівілл

АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАКТИКИ ВИКОНАННЯ ФІНАНСОВИХ ПЛАНІВ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті здійснено аналіз виконання фінансових планів державних підприємств за 2005-2008 роки за інформацією Мінпромполітики України.

Ключові слова: фінансове планування, горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, коефіцієнтний аналіз, показники фінансового плану, абсолютне та відносне відхилення, планові, фактичні та нормативні значення показників.

В статье осуществлен анализ выполнения финансовых планов государственных предприятий за 2005-2008 года согласно информации Минпромполитики Украины.

Ключевые слова: финансовое планирование, горизонтальный анализ, вертикальный анализ, коэффициентный анализ, показатели финансового плана, абсолютное и относительное отклонения, плановые, фактические и нормативные значения показателей.

The article is dedicated to analysis of fulfilment the financial plans of state enterprises over a period of time 2005-2008 for information Ministries of Industrial Policy of Ukraine.

Keywords: financial planning, horizontal analysis, vertical analysis, coefficient analysis, indexes of financial plan, absolute and relative deflection, planned, actual and normative value of indexes.

Постановка проблеми. В процесі фінансового планування на підприємствах важлива роль відводиться розрахунку основних показників фінансових планів та аналізу виконання цих показників за певний період часу. Відповідність фактичних значень показників фінансових планів плановим або нормативним значенням цих показників говорить про якісну систему планування показників фінансового плану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що розрахунок основних показників фінансових планів для державних підприємств здійснюється за методикою «Про затвердження порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансових планів державних підприємств, акціонерних, холдингових компаній та інших суб'єктів господарювання, у статутному фонді яких більше 50 відсотків акцій (часток, паїв) належать державі, та їх дочірніх підприємств», затвердженої Наказом Міністерства економіки України від 21 червня 2005 року N 173 із змінами і